

**UCHWAŁA Nr 836 . 15° .2014
ZARZĄDU POWIATU W SIERPCU
z dnia 21 lutego 2014 roku**

**w sprawie wniesienia pod obrady Rady Powiatu w Sierpcu projektu uchwały
w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego
pn. „Z Wami – dla Was”**

Na podstawie art. 32 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz § 85 ust. 1 pkt 2 i § 101 ust.1 Statutu Powiatu Sierpeckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2011 r. Nr 78, poz. 2488 z późn. zm.) - uchwała się, co następuje:

§ 1. Wnosi się pod obrady Rady Powiatu w Sierpcu projekt uchwały w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” - w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Zarządu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd:

1. Jan Laskowski – Przewodniczący Zarządu
2. Marek Gašiorowski – Członek Zarządu
3. Sławomir Olejniczak – Członek Zarządu
4. Wojciech Rychter – Członek Zarządu
5. Krystyna Siwiec – Członek Zarządu

.....
nieobecny
nieobecny
.....
Siwiec
.....

**UCHWAŁA Nr . .2014
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 2014 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego
pn. „Z Wami – dla Was”**

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.) i art. 112 ust. 13 stawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r. poz. 182 z późn. zm.) oraz § 13 ust. 17 Statutu Powiatu Sierpeckiego z dnia 15 kwietnia 2011r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2011r. Nr 78, poz. 2488 z późn. zm.) - uchwała się, co następuje:

§ 1. Na podstawie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej przyjmuje się Program Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” o treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Sierpcu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRÁWNY

Jerzy Susk

Uzasadnienie do projektu

UCHWAŁA Nr . .2014
RADY POWIATU W SIERPCU
z dnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was”

Program Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” powstał na podstawie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Cele i działania Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” są powiązane z następującymi dokumentami planistycznymi:

- Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2023 przyjęta Uchwałą Rady Powiatu w Sierpcu nr 195.XXXII.2013 z dnia 28 lutego 2013r.;
- Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012-2014 przyjęty Uchwałą Zarządu Powiatu w Sierpcu Nr 371.64.2012 z dnia 18 kwietnia 2012 roku.

W związku z realizacją przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie projektu systemowego „Z Wami – dla Was” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie, istnieje możliwość realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej.

Zgodnie z wytycznymi PO KL głównym narzędziem realizacji projektów mają być kontrakty socjalne i programy aktywności lokalnej i/lub program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Program aktywności lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności, w naszym przypadku są to: rodziny zastępcze, rodziny biologiczne mające trudności wychowawcze, młodzież i dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, w tym między innymi mieszkańcy Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie.

Przyjęcie przez Radę Powiatu Programu Aktywności Lokalnej Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” jest jednym z warunków prawidłowej realizacji projektu systemowego „Z Wami – dla Was”.

Zgodnie z art.112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) Rada Powiatu - na podstawie wykazu potrzeb - opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

W związku z powyższym podjęcie przedmiotowej uchwały przez Radę Powiatu jest uzasadnione.

STAROSTA
Jan Laskowski

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w SIERPCU
09-200 Sierpc, ul. Świętokrzyska 2a
tel. 024 275-76-60

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ POWIATU SIERPECKIEGO PN. „Z WAMI – DLA WAS”

DOKUMENT PRZYGOTOWANY PRZEZ
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE
W SIERPCU

ul. Świętokrzyska 2a
09-200 Sierpc
24-275-76-60

SIERPC 2014

„Z WAMI DLA WAS”
PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ W RAMACH
EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Spis treści

Wstęp.....	3
Podstawy prawne PAL.....	3
Adresaci PAL pn.: „Z Wami – dla Was”	4
Diagnoza i uzasadnienie wyboru grupy docelowej	5
Cele realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla Was”	12
Zakładane rezultaty realizacji	13
Opis działań i metody realizacji.....	14
Czas trwania PAL i harmonogram realizacji poszczególnych działań	18
Sposób finansowania realizacji PAL	18
Odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań	19

Wstęp

Program Aktywności Lokalnej (zwany dalej PAL) Powiatu Sierpeckiego pn. „Z Wami – dla Was” stanowi lokalny program pomocy społecznej, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej. Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 – 2023 (Uchwała Rady Powiatu w Sierpcu nr 195.XXXII.2013 z dnia 28 lutego 2013r.) oraz Powiatowym Programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2012 –2014 (Uchwała Zarządu Powiatu w Sierpcu nr 371.64.2012 z dnia 18 kwietnia 2012r.).

Program Aktywności Lokalnej został opracowany w celu realizacji działań na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, w tym między innymi mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie.

Jego realizacja będzie sprzyjać współpracy i koordynacji przedsięwzięć instytucji działających na rzecz zaspokajania potrzeb członków w/w grup społecznych.

PAL jest dokumentem niezbędnym do realizacji projektu systemowego PCPR w Sierpcu pn.: „Z Wami – dla Was”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

Program będzie stanowił istotne narzędzie realizacji lokalnej polityki społecznej oraz wyznaczy kierunki działań mających na celu zapewnienie rodzinom zastępczym, rodzinom biologicznym mającym trudności wychowawcze, młodzieży i dzieciom przebywającym w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, w tym między innymi mieszkańcom Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie wyższej jakości życia.

Podstawy prawne PAL

Podstawą prawną Programu jest między innymi art. 19 i art. 112 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz.182, z późn. zm.), zgodnie z którymi

Rada Powiatu, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z założeniami nadrzędnych dokumentów kreujących polityką społeczną Unii Europejskiej oraz polityką społeczną na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym między innymi z:

1. Strategią Lizbońską,
2. Szczegółowym Opisem Priorytetów PO KL,
3. Wytycznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL,
4. Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
5. Zasadami finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
6. Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Adresaci PAL pn.: „Z Wami – dla Was”

PAL jest adresowany do mieszkańców Powiatu Sierpeckiego w tym w szczególności: rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, w tym między innymi mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie, spełniających jedno z poniższych kryteriów:

1. Wykluczonych społecznie bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących jednocześnie osobami w wieku aktywności zawodowej (15 do 64 lat), korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej, w tym bezrobotnych i/lub nieaktywnych zawodowo lub, zatrudnionych,
2. Traktowanych jako otoczenie osób wykluczonych społecznie, to znaczy osoby mieszkające we wspólnym gospodarstwie domowym w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej (małżonkowie, dzieci, inni),
3. Z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub problemami dotyczącymi rodziny w kryzysie, zwłaszcza rodziny niepełnej lub wielodzietnej,
4. Młodzieży w wieku od 15 do 25 roku życia, pochodzącej ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym przebywających w rodzinach naturalnych, rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo - wychowawczych).

Diagnoza i uzasadnienie wyboru grupy docelowej

Na potrzeby Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dokonano diagnozy i analizy społecznej problemów mieszkańców powiatu sierpeckiego. Badanie zostało przeprowadzone przez Instytut Badawczy IPC na zlecenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu. Oparto się na danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych, Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. Ważnym źródłem informacji były również dane pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego, sprawozdań Powiatowego Urzędu Pracy w Sierpcu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Sierpcu oraz OPS-ów.

Grupa poddana badaniu została dobrana w sposób zapewniający jej reprezentatywność, toteż wyniki badania możemy przełożyć na sytuacje adresatów PAL tj.: rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie.

Poniżej wnioski z przeprowadzonej diagnozy, dane dotyczące zjawisk demograficznych i społecznych w Powiecie Sierpeckim.

Ludność

Powiat sierpecki położony jest w północno - zach. części województwa mazowieckiego. Jest jednym z 37 powiatów ziemskich województwa mazowieckiego i obejmuje 7 gmin o łącznej powierzchni 852 km² (2,4% powierzchni województwa). Sieć osiedleńczą tworzy 1 miasto (Sierpc) i 251 miejscowości wiejskich.

Wszystkie Gminy Powiatu zamieszkuje 54.271 mieszkańców (2012r.) w tym:

- wieś ok. 66%,
- miasto Sierpc ok. 34%
- Gmina Sierpc – ok. 13%,
- Gmina Gozdowo – ok. 11,5%,
- Gmina Mochowo – ok. 11,6%,
- Gmina Rościszewo – ok. 8,4%,
- Gmina Szczutowo – ok. 8,3%,
- Gmina Zawidz – ok. 13,2%.

W powiecie sierpeckim dominują kobiety, od 2009 roku ich liczba w porównaniu do mężczyzn utrzymuje się w stałej średniej proporcji 51% do 49% mężczyzn.

Liczba kobiet w powiecie sierpeckim zwiększyła się z 27191 w 2009 roku do 27764 kobiet w 2012 roku. Liczba mężczyzn również wzrosła z 25837 w 2009 roku do 26507 w 2012 roku.

Gospodarka Powiatu związana jest z rolnictwem, współczynnik urbanizacji jest niski 34,9% (dla porównania w województwie Mazowieckim współczynnik wynosi 64,7%).

Skala pomocy społecznej realizowanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej jest relatywnie wysoka. W 2012 r. dotyczyła 8,8% ogółu gospodarstw domowych (raport GUS). W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są długotrwale bezrobotni - 50,5%, osoby w wieku 18-34l. - 52% ogółu zarejestrowanych.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy socjalnej są m.in.: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm.

Bezrobocie

Stopa bezrobocia (stan na dzień 31.12.2013r.) nie napawa optymizmem:

- Powiat - 24,8%,
- Województwo Mazowieckie - 11%,
- Polska - 13,2% (12.2013)

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz z zasadniczym zawodowym.

Liczba osób bezrobotnych z terenu Powiatu Sierpeckiego na dzień 31.12.2013 r. 4678, w tym:

- wieś 3099 - 66%,
- kobiety 2416 - 52%
- Miasto Sierpc 1579 - 33,7%
- Gmina Sierpc 721 – 15,4%
- Gmina Gozdowo 494 – 10,6%
- Gmina Mochowo 582 – 12,4%
- Gmina Rościszewo 367 – 8%
- Gmina Szczutowo 409 – 8,7%
- Gmina Zawidz 526 – 11,2%.

Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w latach 2009-2013.

RODZINY ZASTĘPCZE	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 czerwiec
Liczba osób ogółem, którym przyznano decyzją świadczenie	94	96	96	81	97
Liczba rodzin ogółem	66	64	63	59	66

W 2013 roku przyznano 97 świadczeń 66 rodzinom, liczba ta wzrosła o 16 świadczeń w porównaniu do roku 2012.

Kontrakt socjalny prowadzony przez PCPR w latach 2009-2013

KONTRAKT SOCJALNY PROWADZONY PRZEZ PCPR	2009 rok	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem socjalnym	50	50	30	70	97

We wrześniu 2012r. Instytut Badawczy IPC przeprowadził kompleksowe badanie dot. mieszkańców Powiatu Sierpeckiego. W badaniu ilościowym wzięło udział 515 uczniów, uczęszczających zarówno do szkół gimnazjalnych jak i ponadgimnazjalnych. W badanej próbie odsetek dziewcząt był nieco wyższy i wynosił 52% w stosunku do 48% chłopców. Młodzież, która brała udział w badaniu w większości pochodziła z rodzin pełnych – 77,1%. Na drugim miejscu pojawiła się w odpowiedziach rodzina rozbita – 10,3%.

Jako pierwsze, badanym zostało zadane pytanie w jaki sposób spędzają swój wolny czas. 61,8% badanych praktycznie codziennie korzysta z Internetu. Z tą samą częstotliwością respondenci grają w gry komputerowe.

Badana młodzież została zapytana o łatwość w zdobyciu papierosów. Aż 41,8% respondentów twierdziło, że byłoby to bardzo łatwe. Młodzież szkolną zapytano również o trudność w zdobyciu poszczególnych alkoholi. Jako najłatwiejsze w zdobyciu okazało się piwo – 43,9% respondentów odpowiedziało, że alkohol ten można zdobyć bardzo łatwo – 48,2% chłopców i 39,9% dziewczyn.

Zdecydowana większość dziewczyn zadeklarowała, że nigdy nie piła alkoholu – 32,5% w stosunku do 25,5% chłopaków. Wyższy odsetek chłopców zadeklarował, że pił alkohol w ciągu ostatniego tygodnia – 31,6% w porównaniu do 28,0% dziewczyn. Najczęściej spożywanym alkoholem przez badaną młodzież jest piwo – 53,6% wskazań na ten alkohol. Chłopcy w większości pili piwo – 59,9% w stosunku do 47,8% dziewczyn. Dziewczyny również w nieco wyższym odsetku spożywały wino – 7,1% w porównaniu z 2,0% chłopców.

Kolejne pytania, które zostały zadane badanej młodzieży dotyczyły substancji psychoaktywnych. Młodzież szkolna miała ocenić trudność zdobycia marihuany lub haszyszu. 32,6% badanych stwierdziło, że nie potrafi określić trudności. Dla 18,8% badanych jest to niemożliwe, jednak 18,3% respondentów twierdzi, że dość łatwo zdobyć te substancje. Niepokojące wydaje się to, że 12,4% badanej młodzieży uważa zdobycie tych substancji za bardzo łatwe.

Bardzo ważny jest również wpływ najbliższego środowiska badanych na zachowania, dlatego zapytano młodzież szkolną o liczbę znajomych, którzy zażywają substancje psychoaktywne. 36,9% respondentów odpowiedziało że do 10 osób wśród znajomych pali papierosy, 28,0% wskazało na picie alkoholu przez taką liczbę znajomych, przy czym 29,9% stwierdziło że do 10 ich znajomych się upija. Aż 32,2% respondentów stwierdziło, że do 10 ich znajomych pali marihuanę lub haszysz.

Podczas badania ankietą audytoryjną poproszono młodzież o udzielenie odpowiedzi dotyczącej zamożności ich rodzin. 66,2% badanych odpowiedziało, że ich rodzina żyje na podobnym poziomie jak inne rodziny. 16,7% twierdzi, że jest raczej bogatsza, 8,4% respondentów odpowiedziało, iż ich rodzina na tle innych jest raczej biedniejsza.

Młodzież szkolną zapytano również jako oceniają oni w skali szkolnej swoje kontakty z najbliższymi. Okazało się, że najwyższą ocenę – 6 badani przypisali dla kontaktów z matką oraz z przyjaciółmi, kolejno 56,5% i 55,7%.

Kolejne pytania dotyczyły sytuacji i zdarzeń patologicznych. Badanym zadano pytania o pobicia, drobne kradzieże, wykroczenia, a także próby autodestrukcji. Są to niezwykle delikatne tematy, dla badanej młodzieży. W zdecydowanej większości sytuacji, które wydarzyły się w ciągu ostatnich 12 miesięcy, badani udzielają odpowiedzi *nigdy*. 13,2% badanych brało udział w bójce 1 raz, a 5% 5 razy i więcej. 5% respondentów zadeklarowało, że zraniło kogoś tak, że wymagał pomocy

lekarza lub pielęgniarki. Nieco więcej – 6,0% młodzieży zadeklarowało, że 1 raz zniszczyło mienie szkoły, 6,2% miało problemy z policją.

Kolejne pytanie dotyczyło zachowań autodestrukcyjnych oraz próby ucieczki z domu. W większości badana młodzież odpowiadała *nigdy*. Najwyższy odsetek tej odpowiedzi występował dla pytania o ucieczkę z domu – 90,7%. Niepokojącym wydaje się wynik odpowiedzi dla myśli samobójczych oraz prób samookaleczenia się, gdzie częstotliwość 1 raz wskazało kolejno 11,6% oraz 8,2% badanej młodzieży. 6,4% respondentów zadeklarowało próby samookaleczenia się o częstotliwości 5 lub więcej razy, a 7,8% badanych wskazało również na 5 lub więcej przypadków myśli samobójczych. Dziewczęta w nieco większym stopniu deklarowały myśli samobójcze oraz próby samookaleczenia się.

24,9% młodzieży szkolnej odpowiadało, że w ich okolicy mieszkają rodziny z małoletnimi dziećmi, u których występuje problem alkoholowy.

Przedmiotem opracowywanego „Programu Aktywności Lokalnej” jest wytyczenie kierunków, w jakich powinny iść działania zmierzające do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych i destrukcyjnych zachowań młodzieży. Sygnały ze strony młodych ludzi, którzy często są skłonni „powiedzieć coś więcej” (15,7% respondentów wskazało istnienie przemocy domowej w ich otoczeniu) skłaniać musi do głębokiej refleksji. Jednym z podstawowych pytań, które się zawsze nasuwa to „jaki jest faktyczny rozmiar tego problemu, który najczęściej jest głęboko ukrywany”. Pytanie to stawiamy gdyż często obserwujemy zjawisko empatii, a więc współczucia wobec osób, które doznają przemocy, połączone ze źle pojętą asertywnością. Najczęściej ludzie mówią: „zostaw, oni mają swoje problemy, nie zastanawiamy się jak im pomóc”.

Jednym z czołowych działań, które czeka PAL jest właśnie zmiana systemu myślenia. Chcemy przełamać tabu, które polega na tym, że nie mówimy o tym co się dzieje za ścianą u rodziny obok.

Wyniki badania ilościowego techniką CATI czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny.

Z populacji generalnej, którą stanowią dorośli mieszkańcy powiatu sierpeckiego wylosowano 603 respondentów, a profil społeczno-demograficzny w dużej mierze odzwierciedla profil badanej populacji.

To stanowi o reprezentatywności badanej próby i wiarygodności uzyskanych wyników.

Badani dostrzegają problemy alkoholizmu, bezrobocia, braku wsparcia. Wiedzą, że należy "Dawać wędkę a nie rybę" – jak powiedział jeden z respondentów, ale też wspomóc finansowo dłużej bezrobotnych, gdy nie mogą znaleźć pracy. Co ciekawe wskazywano potrzebę dbania o rozwój kultury.

Według nich potrzebny jest w większej mierze wolontariat i aktywizacja lokalnej społeczności. Poniżej zacytowano najciekawsze opinie, komentarze respondentów.

- *Brakuje na pewno kursów dla osób starszych, które nie mają pracy i / lub wykształcenia, zbyt dużo daje się pieniędzy a nie pomaga skutecznie szukać pracy, nie motywuje się do działania.*
- *Brakuje wsparcia w poszukiwaniu pracy, oraz mało jest kursów przekwalifikujących, po których można znaleźć prace. Skupić się na pomocy w znalezieniu pracy, czy w leczeniu nałogów, a nie dawać zasiłki i lokale żeby rozleniwiać ludzi.*
- *Dokładniej badać warunki bytowe ludzi, którzy starają się o zapomogi, przeciwdziałać alkoholizmowi przez wstrzymywanie zasiłków dla odmawiających leczenia, zamiana w większości wypadków zasiłków na bony czy dary.*
- *Organizować grupy wsparcia, szczególnie badać przypadki osób zgłaszających się po zapomogę, i motywować oraz zachęcać do szukania pracy, przez np. pomoc na początku w formach bonów, dopłat do dojazdów do pracy.*
- *Programy jak wychodzić z biedy, kursy dla ubogich żeby mieli lepsza prace, więcej pomocy w znajdowaniu pracy niż dawanie pieniędzy...Przystosowywanie ich do społeczeństwa.*
- *Przeciwdziałanie przemocy wśród młodzieży, zagospodarowanie im czasu wolnego.*

Dorośli mieszkańcy powiatu sierpeckiego nie wyróżniają się istotnie w żadnym z diagnozowanych problemów od młodzieży szkolnej.

Podsumowanie badań jakościowych

W badaniu wzięło udział 25 osób. Badani to przede wszystkim osoby zagrożone wykluczeniem społecznym: niepracujący, o bardzo niskich przychodach, ciężkiej sytuacji finansowej i mieszkaniowej, często posiadające niepełne rodziny jak i osoby samotne, osoby o niskich kwalifikacjach i wykształceniu, korzystające z pomocy opieki społecznej.

Pierwszym z pytań jakie zadano badanym, było: W jakim celu odwiedził Pani/Pan instytucję

zajmująca się pomocą społeczną – badani najczęściej wymieniali tu w kolejności:

- Zaświadczenie o ubezpieczeniu
- Podpis
- Zaprzestanie pracy i poszukiwanie pracy za pośrednictwem instytucji pomocy społecznej
- Skierowanie na staż

Badanych zapytano również czy oczekują od odwiedzanej przez siebie placówki dodatkowej pomocy – większość badanych nie deklaruje potrzeby dodatkowej pomocy ze strony instytucji zajmujących się szeroko pojętą pomocą społeczną lub uważa, że na ten moment dodatkowa pomoc nie jest im potrzebna. Do wymienionej ewentualnie dodatkowej pomocy należały:

- Większa ilość ofert pracy w placówkach,
- Oferty staży,
- Wsparcie finansowe.

Badani zapytani o to czy ich samych dotknąć może problem ubóstwa odpowiadali zazwyczaj, że na ten moment taka sytuacja im nie grozi, ponieważ współmałżonek lub współmałżonka posiada pracę, żyją na utrzymaniu rodziny lub ewentualnie korzystają z oszczędności. Im młodszy badany tym częściej oddala od siebie wizję ubóstwa argumentując zapobieganie tego zjawiska możliwościami, które stwarza mu jego wiek, tak pożądanym zdaniem respondentów na rynku pracy. Dla starszych badanych ich wiek jest postrzegany za jedną z podstawowych przyczyn ryzyka życia w ubóstwie, ponieważ są przekonani, że dla „osób w ich wieku” nie ma już miejsca na rynku pracy. Respondenci uzależniają ryzyko życia w ubóstwie również od przekonania, że pomoc z opieki społecznej nie jest długotrwała i w końcu będą musieli poradzić sobie bez dodatkowych środków otrzymywanych od różnych instytucji tego rodzaju. Badani niepracujący podkreślają jednak, że przedłużenie się bezrobocia w ich przypadku grozić może ubóstwem lub uzasadniają takie ryzyko niskimi zarobkami i coraz wyższymi cenami między innymi mediów i jedzenia.

Zdecydowana większość badanych chciałaby powrócić na rynek pracy, jednak co drugi z nich termin powrotu na rynek pracy odwleka na niedaleką przyszłość z powodu: sytuacji

rodzinnej, osobistej jak i przeświadczenia o braku odpowiedniego przygotowania do podjęcia pracy.

Badanych motywuje przede wszystkim chęć podwyższenia swojego statusu materialnego, ogólnej sytuacji życiowej, zapewnienia sobie emerytury, podniesienia kwalifikacji.

Jak się okazują respondenci najczęściej szukają pracy za pomocą Internetu oraz oczekują pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia ze strony Powiatowego Urzędu Pracy lub tam kierują swoje zapytania w tej sprawie, w dalszej kolejności poszukują pracy bezpośrednio u pracodawcy lub za pośrednictwem znajomych czy bliskich.

Wyniki badania pokazują, że w naszych działaniach w ramach PAL musimy przede wszystkim skupić się na aktywizacji zawodowej podopiecznych, udzielaniu wsparcia poprzez ofertę podnoszenia kwalifikacji, kampanii na rzecz konieczności uzupełniania wiedzy, wykształcenia i pogłębiania umiejętności. Adresatom PAL często brak wiary we własne możliwości z powodu trudnej sytuacji a odpowiednia motywacja jest w stanie uchronić ich przed ewentualnym wykluczeniem społecznym.

Cele realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla Was”:

1. Podejmowanie inicjatyw na rzecz podniesienia jakości życia i świadomości obywatelskiej mieszkańców Powiatu Sierpeckiego, w tym w szczególności: rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie,
2. Prowadzenie działań aktywizacyjnych i integracyjnych adresowanych do rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie,
3. Poradnictwo specjalistyczne na rzecz rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie,

4. Realizowanie środowiskowej pracy socjalnej mającej, na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku, we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych,
5. Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu osób i rodzin - podniesienie kompetencji życiowych w zakresie umiejętności interpersonalnych i radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
6. Tworzenie warunków sprzyjających zwiększeniu mobilności i aktywności społecznej i zawodowej rodzin zastępczych, rodzin biologicznych,
7. Edukacja społeczna i obywatelska, w tym organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych (lekcje wyrównawcze, grupy wsparcia, mediacje itp.),
8. Organizowanie i inspirowanie udziału rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie w imprezach i spotkaniach, wyjazdach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

Zakładane rezultaty realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla Was”

1. Zdiagnozowanie potrzeb i problemów rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie;
2. Zastosowanie nowych narzędzi i form pracy socjalnej;
3. Wzrost zaangażowania rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie w życie społeczne;
4. Podniesienie kompetencji zawodowych i społecznych rodzin zastępczych, rodzin biologicznych,
5. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego adresatów PAL,
6. Zwiększenie dostępności specjalistycznego poradnictwa psychologicznego,
7. Zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców, opiekunów dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym,

8. Zniwelowanie marginalizacji społecznej rodzin zastępczych i biologicznych mających trudności wychowawcze,
9. Przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży,
10. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

Opis działań i metody realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla Was”

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach projektu pn.: „Z Wami – dla Was”. Zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach POKL” **obowiązkowe jest zastosowanie co najmniej czterech instrumentów aktywnej integracji z tym, że każda z osób uczestniczących w projekcie/PAL musi skorzystać z co najmniej jednego instrumentu aktywnej integracji.** Zastosowanie instrumentów aktywizacji zawodowej i edukacyjnej możliwe jest wyłącznie przy zastosowaniu wraz z nimi instrumentów z grupy aktywizacji społecznej, edukacyjnej lub zdrowotnej. Uczestnik PAL **nie może otrzymać tylko i wyłącznie** wsparcia w postaci środowiskowej pracy socjalnej i działań o charakterze środowiskowym, gdyż **wydatek taki będzie niekwalifikowany**. Dobór instrumentów będzie adekwatny do potrzeb, może być dokonany zarówno spośród instrumentów jednej grupy, jak i kilku grup.

Instrumenty aktywnej integracji podzielone są na cztery grupy:

1. Instrumenty aktywizacji zawodowej:

- a) uczestnictwo w zajęciach Centrum Integracji Społecznej;
- b) uczestnictwo w zajęciach Klubu Integracji Społecznej;
- c) praca (zatrudnienie) praktyka lub staż w spółdzielni socjalnej lub innym podmiocie również w przedsiębiorstwie, (po konsultacji z właściwym powiatowym urzędem pracy w przypadku, gdy klientem jest osoba bezrobotna);
- d) włączanie osób niepełnosprawnych w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ (w zakresie nie finansowanym przez PFRON)

e) usługi wspierające aktywizację zawodową; organizacja i finansowanie usług wspierających, w tym: trenera pracy, doradcy zawodowego.

2. Instrumenty aktywizacji edukacyjnej:

a) skierowanie i sfinansowanie zajęć szkolnych, związanych z uzupełnieniem wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym oraz kosztów z nimi związanych;

b) skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach kształcenia ustawicznego;

c) skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych;

d) organizacja i sfinansowanie usług wspierających aktywizację edukacyjną (np. brokera edukacyjnego);

e) sfinansowanie kosztów nauki na poziomie wyższym dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze lub inne formy opieki zastępczej.

3. Instrumenty aktywizacji zdrowotnej:

a) skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin lub osób;

b) skierowanie i sfinansowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, o którym mowa w przepisach o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

c) skierowanie i sfinansowanie programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego w przypadku osób uzależnionych od alkoholu, w rozumieniu przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

d) skierowanie i sfinansowanie programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej dla osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;

e) sfinansowanie części kosztów turnusów rehabilitacyjnych, kosztów zespołów ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęć rehabilitacyjnych,

4. Instrumenty aktywizacji społecznej:

a) organizowanie i finansowanie uczestnictwa w placówkach wsparcia dziennego, świetlicach i klubach, o których mowa w przepisach pomocy społecznej, przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przepisach o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

b) koszty vouchera (talonu) na samodzielny zakup usług społecznych;

- d) organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną, w tym kosztów zatrudnienia animatora lokalnego, lidera klubu integracji społecznej, streetworkera;
- e) organizacja i finansowanie usług wsparcia i aktywizacji rodzin marginalizowanych, w tym kosztów zatrudnienia asystenta rodzinnego i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, konsultantów rodzinnych, mediatorów itp.;
- f) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, w tym osób opuszczających pieczę zastępczą;
- g) organizacja i finansowanie kosztów wolontariatu;
- h) organizacja i finansowanie metod pracy w środowisku rodzinnym;
- i) organizacja i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych, w tym kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub lub grupę;
- j) organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, w tym kosztów zatrudnienia i działania osoby prowadzącej klub lub grupę;
- k) organizacja i finansowanie poradnictwa specjalistycznego, interwencji kryzysowej, mediacji rodzinnej oraz udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, służące przywróceniu samodzielności życiowej, w tym powrotu na rynek pracy;
- l) organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych.

Powyżej zaprezentowano katalog możliwych do zastosowania instrumentów aktywnej integracji.

W ramach realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla WAS” zaplanowano min.:

1. poradnictwo psychologiczne dla dorosłych, młodzieży i dzieci z rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie,
2. poradnictwo prawnicze,
3. poradnictwo pracownika socjalnego,
4. instrumenty aktywizacji zawodowej – szkolenia i kursy dla rodziców zastępczych i rodziców biologicznych, którzy mają trudności wychowawcze w celu zmiany / nabycia kwalifikacji,

5. wypłata zasiłków dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie, wychowanków Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych i rodzin zastępczych na kontynuowanie nauki (wkład własny),
6. terapia indywidualna i grupowa (grupy wsparcia) dla dorosłych, młodzieży i dzieci z rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie,
7. mediacje rodzinne,
8. działania informacyjne i edukacyjne (dodatkowe lekcje dla dzieci i młodzieży mających trudności w nauce, zajęcia z przedmiotów szkolnych, spotkania z logopedą),
9. organizacja Pikniku Rodzinnego promującego ideę rodzicielstwa zastępczego, poruszenie (w wystąpieniach i publikacjach) tematów trapiących rodziny zastępcze, rodziny biologiczne mające trudności wychowawcze, młodzież i dzieci przebywające w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie, dotyczących zjawiska przemocy, zaproszenie różnych grup społecznych i zawodowych tj. nauczycieli, pedagogów szkolnych, pielęgniarek, lekarzy, pracowników socjalnych, kuratorów i policjantów,
10. warsztaty umiejętności wychowawczych, warsztaty kreatywnego myślenia,
11. spotkania okolicznościowe (dzień dziecka, dzień matki, dzień ojca, Mikołajki itp. - aktywne włączanie rodziców, dzieci i młodzieży w organizację i prowadzenie spotkań,
12. wakacyjny wyjazd integracyjno - szkoleniowy dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze, młodzieży i dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych, min. mieszkańców Powiatowego Domu Dzieci w Szczutowie i ich rodzin biologicznych.

Metody pracy wykorzystywane przy realizacji programu:

W ramach PAL przewiduje się zastosowanie:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej** - działania realizowane przez pracownika socjalnego, doradcę ds. osób niepełnosprawnych, asystenta ds. organizacyjnych mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,

2) instrumentów aktywnej integracji – instrumenty aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej o której mowa w zasadach przygotowania, realizacji rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,

3) działań o charakterze środowiskowym – inicjatywy integrujące obejmujące między innymi, opracowania, edukację społeczną i obywatelską, spotkania, konsultacje, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym,

4) zasiłków i pomocy w naturze - zgodnie z przepisami o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zasiłki mogą być udzielane w postaci świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych m.in. na usamodzielnienie osób opuszczających pieczę zastępczą, na kontynuowanie nauki przez te osoby oraz wydatki na utrzymanie osób w pieczy zastępczej.

Czas trwania PAL pn.: „Z Wami – dla Was” i harmonogram realizacji poszczególnych działań

Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany w okresie od 01.03.2014r. do 31.12.2014r., zgodnie z zatwierdzonym przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych harmonogramem realizacji projektu pn. „Z wami – dla Was”.

Jego realizacja w kolejnych latach (po 2014 roku) będzie uzależniona od pozyskania przez PCPR w Sierpcu dotacji rozwojowej ze środków Unii Europejskiej i budżetu państwa na realizację projektu systemowego pn.: „Z Wami – dla Was”.

Sposób finansowania realizacji PAL pn.: „Z Wami – dla Was”

Program Aktywności Lokalnej będzie finansowany w ramach dotacji celowej pozyskanej na realizację projektu systemowego „Z Wami – dla Was”.

Projekt jest realizowany w ramach Poddziałania 7.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. W 85% finansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, na podstawie umowy ramowej nr UDA.POKL.07.01.02-026/09.

4,5% stanowi dotacja celowa budżetu państwa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Pozostałe 10,5% to wkład własny z budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań PAL

PAL realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sierpcu (Zespół projektu „Z Wami – dla Was”). Jednostka posiada odpowiednią bazę lokalową, jak również dysponuje doświadczoną kadrą, zapewniającą osiągnięcie zakładanych rezultatów działań.

W ramach realizacji PAL, PCPR współpracować będzie z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu sierpeckiego, placówkami oświaty, kuratorami sądowymi, oraz organizacjami pozarządowymi.

Realizacja PAL stanowi dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych mających trudności wychowawcze wielką szansę w aktywizacji na rynku pracy. Powiat Sierpecki chce wspierać lokalny kapitał ludzki pamiętając o naczelnej zasadzie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego: „Człowiek – najlepsza inwestycja”.

Program Aktywności Lokalnej dla powiatu sierpeckiego pozwoli również na zwiększenie oferty specjalistycznych usług w środowisku zamieszkania dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami, włączy osoby wykluczone społecznie w procesy motywujące do zmian, jak również wzmocni powiatowy system opieki nad dzieckiem i rodziną.

